

SISÄLLYS

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT	3
VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO	3
ESTEELLISYYS	4
VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA	4
VAALITARKKAILIJOIDEN LÄSNÄOLO-OIKEUS	5
VAALIMATERIAALIN LUOVUTUSTILAISUUS	5
ÄÄNESTYSPAIKKA	6
ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SIOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON	6
ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET	8
JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA	8
KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA	8
VAALIKERÄYKSET	9
OHEISTOIMINTA	9
ÄÄNESTÄJIEN LEMMIKKIELÄIMET	10
ÄÄNIOIKEUS KUNTAVAALEISSA	10
VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN	10
VAALIPÄIVÄÄ EDELTÄVÄT TOIMET	12
VAALILAUTAKUNNAN KOKOONTUMINEN VAALIPÄIVÄNÄ	12
VAALIPÄIVÄN KULKU TIIVISTETTYNÄ	13
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN	15
ÄÄNESTYSTOIMITUS	16
1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen	17
1.1 Huivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen	17
2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon	18
2.1 Tietosuoja	19
3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle	20
4. Äänestäminen	20
5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna n	21
YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA	23
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN	24
ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA	24
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN LOPETTAMINEN JA JÄLKITOIMENPITEET	28

LIITTEET:

LIITE 1: Vaalipöytäkirja

LIITE 2: Esimerkkikuva äänioikeusilmoituksesta

LIITE 3: Vaaliluettelo

LIITE 4: Vaaliluettelon laskelmasivu

KUNTAVAALIT 2025

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT

Keskusvaalilautakunnan toimiston päivystys, puh. 09 310 13344.

Äänestäjän **oikeaa äänestysaluetta** koskevat tiedustelut:

- Digi- ja väestötietovirasto, puh. **0295 535 530.**

tai

- Keskusvaalilautakunnan toimisto, puh. **09 310 13344**

Järjestyshäiriötapaukset:

- Häätäkeskuslaitos, puh. **112.**

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Kuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 13.4.2025. Helsingissä ei toimiteta aluevaaleja eikä helsinkiläisillä ole äänioikeutta aluevaaleissa.

Helsingin kaupunki on kuntavaaleja varten jaettu 166 äänestysalueeseen, joiden äänestyspaikat ovat vaalipäivänä avoinna kello 9–20.

Vaalipäivän äänestyksestä huolehtii kullakin äänestyspaikalla kaupunginhallituksen asettama vaalilautakunta.

Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme jäsentä ja viisi varajäsentä, jotka **kaikki** osallistuvat lautakuntatyöskentelyyn. Lisäksi kaikkien vaalilautakuntaan valittujen sekä vaaliavustajien tulee osallistua ääntenlaskentaan äänestyshuoneistojen sulkeuduttua.

Vaalilain mukaan vaalilautakunta on päätösvaltainen kolmijäsenisenä, jolloin yhden tulee olla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa, vähintään kolmijäseninen vaalilautakunta valitsee keskuudestaan tilapäisen puheenjohtajan, joka vastaa vaalilautakunnan työskentelystä.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja vastaa lautakunnan työnjaon järjestämisestä.

ESTEELLISYYS

Mikäli ette pysty osallistumaan vaalilautakunnan työskentelyyn tai olette esteellinen, ilmoittakaa siitä välittömästi keskusvaalilautakunnan toimistoon sähköpostitse osoitteeseen vaali.kesvkl@hel.fi.

Vaalilain mukaan vaalilautakuntatyöskentelyyn ei saa osallistua vaalien ehdokas.

VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA

Jokaisella äänestyspaikalla tulee olla vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa tätä äänestysmerkinnän tekemisessä äänestyslippuun. Avustajan on käytettävä rintamerkkiä, johon on merkitty sanat *vaaliavustaja* ja *valbiträde*.

Äänestäjän avustajana voi toimia vain

- vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja tai
- äänestäjän itsensä valitsema avustaja tai
- äänestäjän niin halutessa vaalilautakunnan jäsen, jollei se viivytä äänestystä.

Vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaaliavustajana. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa, avioliitonomaisessa suhteessa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

Vaalilautakunta voi ottaa kaksi vaaliavustajaa, joiden täytyy olla tehtävään kykeneviä ja riittävän kielitaitoisia täysi-ikäisiä henkilöitä. Vaalilautakunta vahvistaa vaaliavustajien nimeämisen vaalipöytäkirjan kohtaan *Vaaliavustaja, Vaalilautakunnan nimeämät vaaliavustajat* (ks. liite 1).

Vaaliavustajaksi voidaan nimetä myös vaalilautakunnan jäsen tai varajäsen edellä mainittujen kelpoisuusrajoitusten täytyessä. Jos jäsen tai varajäsen nimetään vaaliavustajaksi, tulee kuitenkin huolehtia siitä, että vaalilautakunta on koko vaalipäivän äänestyksen ajan päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen. Sinä aikana, jolloin jäsen tai varajäsen on vaaliavustajana, hän ei voi toimia vaalilautakunnan jäsenenä.

Vaaliavustaja ei saa osallistua vaalilautakunnan tehtäviin kuuluviin äänestystoimituksen eri vaiheisiin. Esimerkiksi äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen ja äänestyslipun leimaaminen eivät kuulu avustajan tehtäviin. Avustajat osallistuvat kuitenkin päivän päätteeksi suoritettavaan ääntenlaskentaan vaalilautakunnan apuna.

Vaaliavustajan tehtävänä on avustaa äänestäjiä. Avustajana toimiva henkilö on velvollinen täyttämään äänestyslippuun tunnollisesti, mitä äänestäjä haluaa, ja pitämään salassa äänestystoimituksessa saamansa tiedot. Avustajalle on korostettava, ettei hän missään tapauksessa saa vaikuttaa äänestäjän ehdokasvalintaan tai suositella äänestäjälle ketään ehdokasta. Avustajan on myös muistettava, että äänestys hoidetaan kunkin avustettavan äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Vaalilautakunnan on yhdessä vaaliavustajan kanssa huolehdittava siitä, että vanhuksat ja liikuntarajoitteiset voivat äänestää äänestyspaikassa. Äänestyspaikkoja valittaessa on otettu huomioon niiden esteettömyys. Mahdollisiin kiertoreitteihin laitetaan opasteita.

Vaaliavustajan tehtävänä on auttaa vanhuksia ja liikuntarajoitteisia äänestäjiä kulkemisessa sekä ohjaa kohteliaasti äänestäjiä jonoihin, jos äänestyspaikalle syntyy ruuhkaa.

Erityisesti on korostettava, että vaalilain mukaan äänestäjä, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saa halutessaan käyttää äänestysmerkinnän tekemisessä apuna itse valitsemaansa avustajaa. Vaalilautakunnan on merkittävä äänestäjän valitseman avustajan nimi vaalipöytäkirjan kohtaan *Vaaliavustaja, Äänestäjien valitsemat vaaliavustajat* (ks. liite 1).

VAALITARKKAILIJOIDEN LÄSNÄOLO-OIKEUS

Vaalilain 184 §:n 2 momentissa säädetään valtuutuksen saaneen vaalitarkkailijan oikeudesta olla läsnä silloin kun vaaliviranomainen suorittaa tehtäviään. Läsnäolo-oikeus koskee kokouksia ja vaaliviranomaisen kaikkea muutakin toimintaa. Vaalitarkkailijoilla on oikeus vaalitoimitusta häiritsemättä seurata vaaliviranomaisen kaikkia tehtäviä. Vaalitarkkailijat päättävät itse, miten, missä paikoissa ja missä laajuudessa he tarkkailunsa suorittavat.

Vaalitarkkailijalla on mukanaan oikeusministeriön laatima valtakirja. Vaalilautakunnan tulee tarkistaa vaalitarkkailijan valtakirja ja henkilöllisyystodistus.

Vaalitarkkailijat voivat olla saapuvilla vaalilautakunnan suorittaessa alustavaa äänenlaskentaa. Jos vaalitarkkailija saapuu alustavaan äänenlaskentaan, on hänen nimensä merkittävä vaalipöytäkirjan 3. sivulle kohtaan *Äänestyslippuja järjestetäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden nimet* (ks. liite 1) sekä hänen valtakirjansa liitettävä vaalipöytäkirjaan.

VAALIMATERIAALIN LUOVUTUSTILAISUUS

Vaalimateriaali luovutetaan vaalilautakunnan **puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle**, joiden on oltava samanaikaisesti läsnä. Vaalimateriaalin luovutus on **lauantaina 12.4.2025 kello 11.00–17.00** Kallion virastotalon ala-aulassa, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki.

Helsingissä on 166 vaalilautakuntaa, joten vaalimateriaalin jakaminen tapahtuu porrastetusti. Vaalimateriaali luovutetaan vaalilautakunnille seuraavanlaisesti:

- **Vaalilautakunnat 1A–26A kello 11.00–13.00.**
- **Vaalilautakunnat 28A–39D kello 13.00–15.00.**
- **Vaalilautakunnat 40A–90A kello 15.00–17.00.**

Jos vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ei jostain syystä pääse paikalle, on yhden jäsenen tai varajäsenen oltava puheenjohtajan tai

varapuheenjohtajan kanssa materiaalin luovutustilaisuudessa. **Tilaisuudessa on siis oltava läsnä kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä, joista toisen on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.**

Vaalimateriaali sisältää muun muassa vaalileimasimet (2 kpl), vaaliluettelokansiot (2 kpl), äänestyslippupaketin, ehdokaslistojen yhdistelmät, kyniä ja muita toimistotarvikkeita sekä jäljennöksen vaalilautakunnan asettamispäätöksestä, joka laitetaan näkyville esimerkiksi vaalihuoneiston sisäänkäynnin läheisyyteen.

Mikäli materiaalista puuttuu jotakin, siitä on välittömästi ilmoitettava keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

Vaalimateriaalin luovutustilaisuuteen on hyvä varata riittävästi aikaa, sillä tilaisuudessa käydään läpi vaalipäivän äänestykseen liittyviä asioita. Samalla on myös mahdollisuus keskustella ja kysyä vaalipäivään liittyvistä seikoista.

Henkilöllisyystodistus on oltava mukana, sillä vaalilautakunnan edustajien henkilöllisyys tarkistetaan ennen vaalimateriaalin luovutusta.

ÄÄNESTYSPAIKKA

Äänestyspaikkoina on muun muassa kouluja ja muita kaupungin tiloja, joista on varattu erillinen tila äänestystoimitusta varten. Äänestyspaikoissa ei välttämättä ole käytössä taukotiloja ruokailua varten.

Äänestyspaikka avataan äänestämistä varten vaalipäivänä kello 9.00. Sitä ennen vaalilautakunnan on järjestettävä äänestyspaikka kuntoon äänestystä varten (muun muassa opasteiden paikoilleen laittaminen, äänestyskoppien, vaaliurnan ja muiden kalusteiden sijoittaminen äänestystilaan, ehdokaslistojen yhdistelmän ja ohjeen äänestysmerkinnän tekemisestä sekä kuulakärkikynän kiinnittäminen äänestyskoppiin).

Äänestystila tulee järjestellä siten, että äänestys voi tapahtua häiriintymättä ja vaalisalaisuuden säilyminen pystytään turvaamaan.

ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SIJOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON

Äänestyspaikalla on kolme äänestyskoppia, joista yksi on muita leveämpi ja kirjoitustasoltaan matalampi ns. esteetön äänestyskoppi, johon mahtuu pyörätuolilla. Esteettömän äänestyskopin ulkoseinään on kiinnitettävä esteettömyyssymbolilla varustettu kyltti, jos sitä ei ole jo laitettu valmiiksi. Kyltti on vaalimateriaalin mukana.

Esteettömässä äänestyskopissa voivat äänestää muutkin kuin pyörätuolia käyttävät äänestäjät. Ruuhkatilanteissa tästä on hyvä mainita äänestäjille.

Äänestyskoppien sisäpuolelle kiinnitetään ehdokaslistojen yhdistelmä. Ehdokaslistojen yhdistelmää **ei saa leikata eikä taittaa** pienemmäksi.

Ehdokaslistojen yhdistelmää tai mitään ylimääräistä **ei saa kiinnittää** äänestyskopin ulkoseinään. Ehdokaslistojen yhdistelmiä voi laittaa näkyviin myös muualle, esimerkiksi sellaiseen kohtaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan.

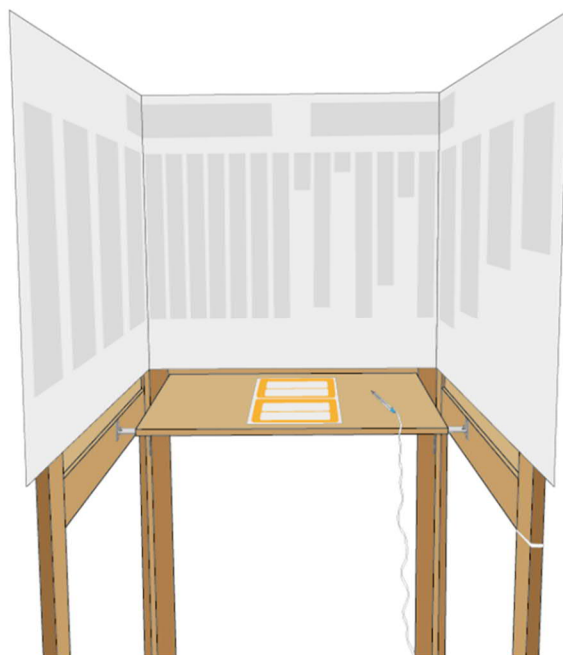
Vaalimateriaalin mukana oleva oikeusministeriön ohje äänestäjälle äänestysmerkinnän tekemisestä kiinnitetään äänestyskopin kirjoitustasoon. Ohjetta ei saa kiinnittää äänestyskopin ulkoseinälle.

Kuulakärkikynä, jolla äänestäjä tekee merkinnän äänestyslippuun, kiinnitetään narulla äänestyskoppiin, jotta kynä pysyy tallessa. Narun on oltava riittävän pitkä, jotta sekä oikea- että vasenkätiset pystyvät tekemään äänestysmerkinnän äänestyslippuun helposti ja vaivatta. Vaalimateriaalin mukana on narua ja kuulakärkikyniä.

Äänestäjä voi halutessaan käyttää myös omaa kuulakärkikynää tai lyijykynää. Tussia tai muuta vastaavaa kynää ei saa käyttää.

Vaalimateriaalin mukana on suurennuslasi, joka kiinnitetään narulla esteettömään äänestyskoppiin.

Esimerkkikuva äänestyskopista on seuraavanlainen:

Äänestyskoppien sijoittamisessa vaalihuoneistoon on kiinnitettävä erityisesti huomiota vaalisalaisuuden säilymiseen. Äänestyskoppien välillä on oltava riittävästi tilaa, jotta kulku kuhunkin koppiin voi tapahtua häiritsemättä muissa kopeissa olevia äänestäjiä.

Äänestyskoppeja ei pidä sijoitella niin, että kulku niihin tapahtuu muiden koppien avoimelta puolelta. **Äänestyskoppien sijoittelussa tulee varmistua siitä, että rakennuksessa mahdollisesti olevat valvontakamerat eivät vaaranna äänestäjän vaalisalaisuutta.** Äänestyspaikan henkilökunnalta on syytä kysyä, voiko valvontakameroita esimerkiksi huputtaa, kääntää sivuun tai laittaa pois päältä, mikäli ne sijaitsevat äänestyskoppien läheisyydessä.

ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET

Opastus äänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi ulkona esimerkiksi nuoliopasteilla. Myös sisälle äänestystilaan on järjestettävä tarpeelliset opasteet. Opasteita on vaalimateriaalin mukana.

JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA

Vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että järjestys äänestyspaikalla säilyy moitteettomana ja äänestys sujuu häiriöttä. Äänestys on hoidettava kunkin äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Jos äänestyspaikalle syntyy ruuhkaa, vaalilautakunnan on tarvittaessa ohjattava kohteliaasti äänestäjiä jonoihin ja huolehdittava, että äänioikeuttaan käyttäneet poistuvat äänestystilasta.

Äänestäjien pienten lasten mukaantulo äänestystilaan voidaan sallia, ellei siitä aiheudu erityistä häiriötä. Tämä mahdollistaa äänestämisen lapsiperheiden vanhemmille ja voi kannustaa lapsia kiinnostumaan vaaleista.

Vaalilautakunnan on myös valvottava, ettei äänestyspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä pidetä puheita, jaeta painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia eikä siellä millään tavoin yritetä vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Jos näitä määräyksiä rikotaan tai yritetään rikkoa, on häiritsijä poistettava äänestyspaikalta tai sen läheisyydestä.

Jos tapahtuu jotakin, mikä vaikuttaa äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun, on syytä välittömästi soittaa keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344. Äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneet seikat merkitään myös vaalipöytäkirjan 4. sivulle kohtaan *Huomautuksia vaalipäivän säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista* (ks. liite 1).

KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA

On mahdollista, että tiedotusvälineet tai äänestäjät esittävät toivomuksen saada kuvata äänestyspaikalla. Vaalilautakunnan on kussakin yksittäistapauksessa erikseen arvioitava, voidaanko kuvaaminen sallia. Kuvaaminen ei saa vaarantaa vaalisalaisuutta eikä järjestystä äänestyspaikalla.

Jos kuvaaminen sallitaan äänestyspaikalla, voi olla mahdollista, että äänestäjät eivät halua tulla kuvatuksi. Kuvattavalta henkilöltä onkin syytä kysyä lupa kuvaamiseen.

Vaalilain mukaan äänestys on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyskopissa kuvaaminen ei ole sallittua. Vaalisalaisuuden ylläpitäminen äänestyspaikalla on äänestäjän oikeus ja velvollisuus. Vaalilautakunta ei luonnollisesti voi kuitenkaan varmistua äänestäjän toimista äänestyskopissa.

VAALIKERÄYKSET

Järjestöt, joille Poliisihallitus on myöntänyt rahankeräyslupan, voivat suorittaa keräystoimintaa äänestyspaikalla edellyttäen, että keräys järjestetään siten, ettei se häiritse äänestystä eikä äänestäjiä. Rahankeräykselle varattu tila tulee olla riittävän etäällä varsinaisesta äänestystilasta, esimerkiksi toisessa huoneessa.

Rahankeräyksestä ei myöskään saa syntyä äänestäjälle sellaista käsitystä, että siihen osallistuminen olisi äänestämiseen liittyvä velvollisuus. Jos vaalipäivänä keräystoiminnasta tai sen sijainnista herää kysymyksiä, ottakaa yhteys keskusvaalilautakunnan toimistoon.

Vaalilautakunnan ei tule osallistua rahankeräykseen liittyviin tehtäviin.

OHEISTOIMINTA

Jos vaalipäivänä kiinteistössä järjestetään vaaleihin liittyvää oheistoimintaa, esimerkiksi kahvilatoimintaa, se pitää järjestää selkeästi **eri tilassa** kuin missä itse äänestys on. Oheistoiminta ei saa millään tavalla häiritä äänestystä (esimerkiksi kulku kahvilaan ei saa häiritä äänestystä tai jonotusta sinne eivätkä kahvilan äänet ja keskustelut saa kuulua äänestyspaikalle). Äänestäjille ei saa myöskään syntyä sellaista vaikutelmaa, että kahvilassa käyminen tai muuhun oheistoimintaan osallistuminen on edellytys äänestämiseksi. Vaalilautakunnan ei tule myöskään ottaa osaa oheistoiminnan järjestelyihin.

Mikäli äänestyspaikan olosuhteet ovat sellaiset, ettei kahvilatoimintaa voida edellä mainittujen ehtojen mukaisesti järjestää, vaalilautakunta voi kieltää kahvilatoiminnan järjestämisen. **Ensi sijalla on äänestyksen järjestäminen ja sen toteutuminen ilman häiriöitä.**

Viime kädessä vaalilautakunta päättää ja vastaa äänestysjärjestelyistä äänestyspaikalla sekä siitä ettei oheistoiminta häiritse äänestystä. Oheistoiminnan järjestäjien tulee myös noudattaa vaalilautakunnan ohjeistusta ja pyyntöjä vaalipäivänä.

Jos vaalipäivänä tulee kysymyksiä oheistoiminnasta, olkaa yhteydessä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

ÄÄNESTÄJIEN LEMMIKKIELÄIMET

Vaalimateriaalin mukana on Allergia- ja astmaliiton toimittama A4-kokoinen juliste, joka kiinnitetään äänestyspaikan ulko-oveen. Julisteessa on koiran kuva ja teksti: "Minä odotan ulkona, kun sinä äänestät".

Allergia- ja astmaliitto perustelee julisteen suositusta sillä, että näin voitaisiin estää eläinpiteelipölyn jääminen yleisiin tiloihin sekä eläinallergisten äänestäjien ja vaaliviranomaisten oireiden paheneminen. Eläinpiteelipöly on voimakas herkistäjä, joka säilyy tiloissa pitkään ja pahentaa allergiaa tai astmaa sairastavien oireilua.

Julisteen suositus ei koske opaskoiria eikä liikuntarajoitteisten avustajakoiria.

ÄÄNIOIKEUS KUNTAVAALEISSA

Kuntavaaleissa äänioikeutettu on jokainen viimeistään vaalipäivänä 13.4.2025 18 vuotta täyttävä henkilö, joka on

- a) Suomen tai muun EU:n jäsenvaltion taikka Islannin tai Norjan kansalainen ja jonka kotikunta kyseinen kunta on 21.2.2025 tai
- b) muun valtion kansalainen, jonka kotikunta kyseinen kunta on 21.2.2025 ja jolla on ollut yhtäjaksoisesti kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan tai
- c) EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa oleva henkilö, jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa 21.2.2025 edellyttäen, että hänen tietonsa on talletettu hänen pyynnöstään väestötietojärjestelmään ja että hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 20.2.2025 haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa.

Vaalipäivänä äänioikeutettu saa äänestää vain siinä äänestyspaikassa, joka mainitaan äänestäjälle lähetetyssä ilmoituksessa äänioikeudesta (ks. liite 2).

Jos äänestäjän äänioikeudesta tai äänestysalueesta on epäselvyyttä, asiaa voi tiedustella Digi- ja väestötietovirastosta, puh. 0295 535 530 tai keskusvaalilautakunnan toimistosta, puh. 09 310 13344.

VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN

Vaalilautakunnan on määrättävä yksi jäsenistään pitämään vaalipäivän äänestyksestä vaalipöytäkirjaa, joka on **täytettävä huolellisesti**. Lyijykynää ei saa käyttää. Vaalipöytäkirjasta on esimerkki liitteessä 1.

Aiemmissa vaaleissa on ilmennyt tapauksia, että vaalipöytäkirja on täytetty puutteellisesti: esimerkiksi puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tai jäsenen allekirjoitus on puuttunut vaalipöytäkirjasta. Mikäli keskusvaalilautakunta äänestyslippujen tarkastuslaskennan yhteydessä havaitsee vaalipöytäkirjan puutteelliseksi, se voi pyytää jälkikäteen vaalilautakunnalta selvitystä asiasta.

Vaalipöytäkirjaan merkittävät tiedot

Vaalipöytäkirjan 1. sivulle merkitään:

- Vaalien nimi (*Kuntavaalit 2025*), vaalipiiri (Helsinki), kaupunki (Helsinki) ja äänestysalueen numero.
- Vaalilautakunnan kokoonpano:
  - puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten nimet,
  - vaaliavustajien nimet,
  - äänestäjien valitsemien avustajien nimet,
  - pöytäkirjanpitäjän nimi.

Vaalipöytäkirjan 2. sivulle merkitään:

- Vaalilautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten, varajäsenten ja vaaliavustajien läsnäoloajat.

Vaalipöytäkirjan 3. sivulle merkitään:

- Vaaliluettelon laskelmasivun mukaan äänestysalueen äänioikeutettujen lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan sekä ennakolta äänestäneiden lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan (ks. liite 4).
- Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9.00, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja näytti läsnä olleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä, ja sulki urnan.
- Kellonaika, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi.
- Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä (miehiä, naisia, yhteensä).
- Vaaliurnassa olleiden äänestyslippujen lukumäärä.
- Tarkastuksessa mitättömiksi ehdotettujen äänestyslippujen lukumäärä.
- Hyväksytyjen äänestyslippujen lukumäärä. Kunkin ehdokkaan hyväksi annettujen äänestyslippujen lukumäärä merkitään **vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen**.
- Päivämäärä ja kellonaika, jolloin äänestysliput paketoitiin ja sinetöitiin.
- Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden henkilöiden nimet (esimerkiksi mahdolliset vaalitarkkailijat). Valtuutettujen henkilöiden valtakirjat on otettava liitteeksi.

Vaalipöytäkirjan 4. sivulle merkitään:

- Huomautukset mahdollisista vaalipäivän äänestyksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista (esimerkiksi toimitus on jouduttu hetkellisesti keskeyttämään järjestyshäiriön takia).
- Pöytäkirja on luettu julki ja tarkastettu.
- **Pöytäkirjanpitäjän, puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä yhden jäsenen allekirjoitukset.**

VAALIPÄIVÄÄ EDELTÄVÄT TOIMET

Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja on yhteydessä vaalilautakuntaan kuuluviin henkilöihin ja vaaliavustajiin ennen vaalipäivää ja sopii vaalilautakunnan kokoontumisesta ja järjestäytymisestä vaalipäivänä ennen äänestyksen aloittamista.

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONTUMINEN VAALIPÄIVÄNÄ

Vaalilautakuntaan kuuluvien sekä vaaliavustajien on ehdottomasti saavuttava vaalipäivänä äänestyspaikalle niin hyvissä ajoin (esimerkiksi kello 8.00), että äänestyspaikka ehditään valmistella kuntoon äänestystä varten ja äänestystoimitus voidaan aloittaa täsmällisesti kello 9.00.

Jos joku vaalilautakuntaan kuuluvista ei saavu paikalle esimerkiksi sairaustapauksen tai muun yllättävän tilanteen takia, on siitä ilmoitettava keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 20003 tai 09 310 13344.

Ennen äänestystoimituksen alkua sovitaan äänestyspäivän tehtävät. Ne tulee järjestää siten, että vaalilautakunta on **päätösvaltainen ja toimintakykyinen vaalipäivän äänestyksen alkaessa ja sen kaikissa vaiheissa vaalipäivän äänestyksen päättymiseen asti.**

Suosittelavaa on, että vaalilautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tehtävänä on valvoa vaalipäivän ja äänestystoimituksen yleistä kulkua.

VAALIPÄIVÄN KULKU TIIVISTETTYNÄ

Vaalipäivän kulku voidaan yksinkertaistettuna kuvata seuraavasti:

klo 8.00–9.00	Vaalilautakunnan kokoontuminen äänestyspaikalle. Äänestyspaikka valmistellaan kuntoon äänestystä varten. Tähän kuuluu muun muassa opasteiden paikoilleen laittaminen, äänestyskoppien ja vaaliurnan sekä muiden kalusteiden sijoittaminen äänestystilaan, ehdokaslistojen yhdistelmän ja ohjeen äänestysmerkinnän tekemisestä sekä kuulakärkikynän kiinnittäminen äänestyskoppiin. Esteettömään äänestyskoppiin kiinnitetään myös suurennuslasi.
klo 9.00	Äänestys alkaa. Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja näyttää läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä. Myös keskusvaalilautakunnan teipillä sulkema äänestyslippupaketti näytetään läsnä oleville äänestäjille ja sen jälkeen äänestyslippupaketti avataan. Vaaliurnan sisäkansi lukitaan avaimella. Avaimen puuttuessa voidaan käyttää punaista sinetöintiteippiä. Vaaliurnaa ei saa missään tilanteessa avata sen jälkeen, kun se on äänestystoimituksen alkaessa suljettu, ennen kuin äänestyksen päätyttyä ryhdytään laskemaan ääniä.
klo 20.00	Äänestys päättyy. Vaalipäivän äänestystä ei saa keskeyttää ennen kello 20.00. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille. Kaikilla niillä äänestäjillä, jotka ovat tulleet äänestyspaikalle ennen kello 20.00, on oikeus äänestää. Alustava ääntenlaskenta alkaa, kun viimeinen äänestäjä on poistunut äänestyspaikalta.
viimeistään klo 20.15	Äänestäneiden lukumäärä ilmoitetaan keskusvaalilautakuntaan puhelimitse numeroon 09 310 13344. Vaalilautakunnan tulee seurata äänestäjien lukumäärän kehittymistä jo ennen äänestystoimituksen päättymistä, jotta äänestäneiden lukumäärä voidaan ilmoittaa mahdollisimman pian vaalihuoneiston sulkemisen jälkeen. Vaalilautakunta voi esimerkiksi pitää äänestäneistä ns. tukkimiehen kirjanpitoa, seurata äänestyslippujen käyttöä (äänestysliput on pakattu 100 kappaleen nippuihin) tai laskea äänestäneiden lukumäärän vaaliluettelosta.

noin klo 22.00–	Ehdokaskohtainen tulos tuodaan Finlandia-talolle. Alustavan ääntenlaskennan ja tuloksen ilmoittamisen jälkeen äänestysliput paketoidaan ruskeaan paperipussiin, joka sinetöidään. Täytetty ja allekirjoitettu vaalipöytäkirja ja vaalipöytäkirjan liitelomake suljetaan erilliseen kirjekuoreen, joka sinetöidään. Kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä (ei avustaja), joista toisen on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yhdessä toimittavat vaaleihin liittyvän materiaalin Finlandia-talolle. Vaalimateriaalin voi palauttaa myös puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä.
----------------------------	--

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN

Vaalipäivän äänestys on aloitettava

sunnuntaina 13.4.2025 kello 9.00

ja

sitä on jatkettava yhtäjaksoisesti kello 20:een asti.

Vaalilautakunnan puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että vaalilautakunta on päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen äänestystoimituksen alkaessa ja sen kaikissa vaiheissa. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa, vähintään kolmijäseninen vaalilautakunta valitsee keskuudestaan tilapäisen puheenjohtajan, joka vastaa vaalilautakunnan työskentelystä.

Vaalipäivän äänestystä ei saa keskeyttää ennen kello 20.00. Sitä vastoin se voi jatkua myöhempäänkin, sillä kaikkien niiden äänestäjien, jotka ovat ennen kello 20.00 tulleet äänestyspaikalle, on annettava äänestää, ennen kuin äänestystoimitus lopetetaan. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille.

Äänestystoimituksen alkaessa **vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on näytettävä läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä** (vaalilaki 74 §).

Myös keskusvaalilautakunnan **teipillä sulkema äänestyslippupaketti tulee samassa yhteydessä näyttää läsnä oleville äänestäjille.**

Ennen kuin äänestyslippupaketti avataan, kaikkien paikalla olevien vaalilautakunnan jäsenten tulee todeta äänestyslippupaketin teippaukset ehjiksi.

Tämän jälkeen

a) vaaliurnan sisäkansi lukitaan, ja sen kahdesta avaimesta puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ottaa haltuunsa toisen ja joku lautakunnan jäsenistä toisen

tai

b) avaimien puuttuessa vaaliurna suljetaan punaisella sinetöintiteipillä, johon puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja joku jäsenistä merkitsevät nimikirjoituksensa.

Vaaliurnaa ei saa missään tilanteessa avata sen jälkeen, kun se on äänestystoimituksen alkaessa suljettu, ennen kuin äänestyksen päätyttyä ryhdytään laskemaan ääniä.

ÄÄNESTYSTOIMITUS

Vaalilautakunnan tulee erityisesti kiinnittää huomiota **vaalisalaisuuden säilymiseen** äänestystoimituksen kaikissa vaiheissa.

Äänestystoimituksessa on seuraavat vaiheet:

- Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.
- Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon.
- Äänestyslipun antaminen äänestäjälle.
- Äänestäminen.
- Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna.

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen

Ilmoittautuessaan äänestämään äänestäjä on velvollinen esittämään vaalilautakunnalle selvityksen henkilöllisyydestään. Äänestäjä voi todistaa henkilöllisyytensä voimassa olevalla henkilökortilla, passilla, ajokortilla tai kuvallisella Kela-kortilla.

Äänestäjän henkilöllisyyden voi todeta myös ulkomaisesta tai muusta sellaisesta voimassa olevasta henkilöllisyystodistuksesta, jossa on henkilön täydellinen nimi, syntymäaika, henkilön nimikirjoitus, todistuksen antajan leimalla leimattu henkilön valokuva sekä todistuksen myöntämispäivä ja myöntäjän allekirjoitus.

Olennaista on varmistua, että asiakirjan esittää sama henkilö, jonka valokuva on henkilöllisyystodistuksessa. Mikäli henkilöä ei esimerkiksi ajokortissa olevan vanhan valokuvan perusteella voi tunnistaa, selvitystä ei lähtökohtaisesti voida pitää riittävänä.

Epäselvissä tilanteissa on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

Henkilöllisyyden todistamiseen **ei kelpaa** postitse saapunut ilmoitus äänioikeudesta (ks. liite 2). Ilmoitusta äänioikeudesta ei tarvita äänestyksessä. Jos äänestäjä tarjoaa sitä, pyydetään häntä pitämään se itsellään.

Henkilöllisyyttä ei voi todistaa myöskään kuvattomilla asiakirjoilla eikä äänioikeutta saa käyttää asiamiehen välityksellä.

Aiemmissa vaaleissa on käynyt ilmi, että jotkut, useimmiten varsin iäkkäät, äänioikeutetut eivät omista voimassa olevaa passia, ajokorttia tai muutakaan vastaavaa asiakirjaa, jolloin äänestäjän henkilöllisyyden selvittäminen voi olla ongelmallista. Tällaisissa tapauksissa vaalilautakunnan on pyrittävä arvioimaan tilanne kokonaisvaltaisesti sen perusteella, miten luotettavana se pitää äänestäjän muuta selvitystä. Äänestäjällä voi olla muita asiakirjoja, joista hänen henkilöllisyytensä ilmenee. Äänestäjä saattaa esittää esimerkiksi vanhentuneen kuvallisen henkilöllisyystodistuksen ja voimassa olevan kuvattoman Kela-kortin. Lisäksi äänestäjän mukana voi olla saattajia, jotka kykenevät selvittämään oman henkilöllisyytensä ja suullisesti todistamaan saatettavan henkilöllisyyden.

Vaalilautakunnan on edellä kuvatuissa tilanteissa käytettävä harkintavaltaansa. Yhtäältä tulee huolehtia, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan, mutta toisaalta myös, että kukaan ei äänestä toisen nimissä tai toisen puolesta. Edellä mainitut esimerkit voidaan hyväksyä selvityksiksi äänestäjän henkilöllisyydestä silloin, kun vaalilautakunta pitää saatua selvitystä kokonaisvaltaisesti luotettavana. Selvityksestä pitää tehdä merkintä vaalipöytäkirjan kohtaan *Huomautuksia vaalipäivän säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista* (ks. liite 1).

1.1 Huivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen

Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että huivia käyttävän henkilön henkilöllisyyttä selvittäessä on syytä varmistaa, että seuraavat ehdot täyttyvät:

- Henkilö veloitetaan riisumaan huivi vain siinä laajuudessa kuin tämä on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi. Esimerkiksi hiusten näyttämisen vaatiminen ei ole valtuutetun arvion mukaan tarpeen.
- Henkilö voi riisua huivin halutessaan vain samaa sukupuolta olevan vaalivirkailijan läsnä ollessa.
- Huivin riisuminen voi tapahtua julkisuudelta, kuten muiden paikallaolijoiden katseilta, piilossa.

Henkilö saattaa esittää myös muita kuin uskontoon ja vakaumukseen liittyviä relevantteja syitä sille, miksi hänen tulisi saada tunnistautua julkisuudelta piilossa tai haluamaansa sukupuolta edustavan vaalivirkailijan läsnä ollessa. Tällainen syy saattaa liittyä esimerkiksi henkilön terveydentilaan, vammaisuuteen taikka muuhun syrjintäperusteeseen.

Kasvomaskia käyttävän henkilön on myös riisuttava kasvomaski siinä laajuudessa kuin se on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi.

2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon

Vaaliluettelo, jota vaalilautakunnat käyttävät äänestyspaikoilla, on tulostettu kahteen osaan ja sidottu etukäteen. Yhdessä kansiossa ovat äänioikeutetut A:sta L:ään ja toisessa kansiossa äänioikeutetut M:stä Ö:hön.

Vaaliluettelossa ovat kyseisen äänestysalueen äänioikeutetut, jotka eivät ole äänestäneet ennakkoon. Poikkeustapauksissa ennakkoon äänestäminen on merkitty vaaliluettelon sarakkeeseen **KV-2025** käsin tehdyllä merkinnällä **E** (ks. liite 3).

Äänioikeutettu voi äänestää vaalipäivänä vain sillä äänestysalueella, jonka vaaliluetteloon hänet on merkitty. Tällöin ratkaisevaa on se, missä hän on asunut 21.2.2025, koska silloin Digi- ja väestötietoviraston äänioikeusrekisteriin on otettu äänioikeutetun tiedot (muun muassa nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka) väestötietojärjestelmästä. Mikäli äänioikeutettu on muuttanut tietojen poimintapäivän 21.2.2025 jälkeen toiselle paikkakunnalle tai toiseen osoitteeseen Helsingissä, äänestysalue ja -paikka määräytyvät aiemman asuinpaikan mukaisesti.

Vaalilautakunnan tulee tarkoin huolehtia siitä, että äänestäjä ei saa äänestää ennen kuin hänet on todettu äänioikeutetuksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tehtävään määrätty vaalilautakunnan jäsen

- etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen ja
- tekee merkinnän äänestämisestä vaaliluetteloon merkitsemällä äänestäjän nimen kohdalle sarakkeeseen **KV-2025** joko **V**-kirjaimen, rastin (**X**) tai vinoviivan (**/**) (ks. liite 3).

Merkinnät vaaliluetteloon on tehtävä erityisen huolellisesti. Vaaliluettelosta on esimerkki liitteessä 3.

Merkintä äänioikeuden käyttämisestä on tehtävä vaaliluetteloon oikean henkilön kohdalle. Suositeltavaa on tarkastaa äänestäjän äänioikeus henkilötunnuksen perusteella, jolloin vältytään virhemerkinnöiltä, jos vaaliluettelossa on useita samannimisiä äänioikeutettuja.

Mikäli vaaliluettelossa oleva nimi ei ole äänestäjän ilmoittaman nimen kanssa täysin yhtäpitävä, ei äänestäjältä tämän takia pidä evätä äänioikeuden käyttämistä. Esimerkiksi nimenmuutoksen takia voi olla, että äänestäjän henkilöllisyystodistuksessa, ilmoituskortissa ja vaaliluettelossa olevat etunimet tai sukunimi eivät täsmää. Tällaisessa tilanteessa äänestäjän henkilöllisyys voidaan varmistaa henkilötunnuksen perusteella. Epäselvissä tilanteissa on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

Jos äänestäjän nimeä ei löydy vaaliluettelosta tai hänet on merkitty ennakkoon äänestäneeksi (sarakeessa **KV-2025** on käsin tehty merkintä **E**), mutta äänestäjä ei oman ilmoituksensa mukaan ole äänestänyt ennakkoon, asia tulee **ehdottomasti** tarkistaa keskusvaalilautakunnan toimistosta, puh. 09 310 13344, sillä keskusvaalilautakunta voi selvittää asian hallussaan olevista asiakirjoista.

Keskusvaalilautakunnan toimistosta voi myös tiedustella väärään äänestyspaikkaan tulleen äänestäjän oikeaa äänestyspaikkaa. **Vaalilautakunnan on kuitenkin pidettävä huoli, että muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.**

Vaaliluettelon käyttämisessä on huomioitava se, että äänestämistä koskevat merkinnät eivät ole julkisia ennen kuin vaalitoimitus on päättynyt. Jos äänioikeutetun kohdalle on äänioikeusrekisteriin merkitty tieto turvakiellosta, hänen kohdallaan on vaaliluettelon sarakeessa *Huomautuksia* merkintä **T**. Tällaisen äänioikeutetun osalta vaaliluettelossa olevat tiedot eivät ole julkisia edes vaalitoimituksen päättymisen jälkeen. Näitä tietoja tulee muutenkin käsitellä erityisen varoen, eikä niitä saa luovuttaa ulkopuolisille.

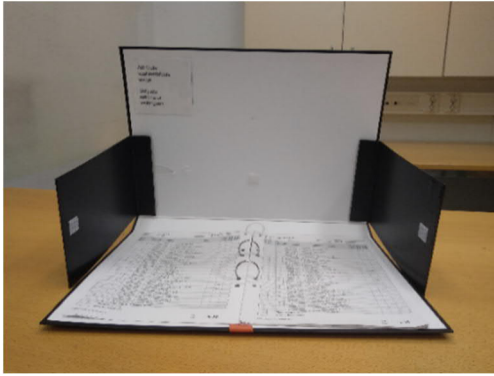
2.1 Tietosuoja

Äänestäjien henkilötietoja käsiteltäessä on huomioitava yksityisyyden suoja: henkilötietoja ei saa kertoa ulkopuolisille ja niitä pitää käsitellä siten, että ne eivät vahingosakaan paljastu ulkopuolisille.

Mikäli äänestäjältä joudutaan kysymään henkilötunnusta, vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että paikalla olevat muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.

Vaalilautakunnan on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että äänestämään ilmoittautuva henkilö näkisi mahdollisimman vähän vaaliluetteloa. On mahdollista, että äänestäjä voisi vaaliluettelosta saada selville äänioikeutettujen henkilötunnuksia. Vaalilautakunnan on hyvä huolehtia siitä, että äänestäjä pysyy riittävän etäällä vaalivirkailijasta silloin kun tämä etsii hänen nimeään vaaliluettelosta.

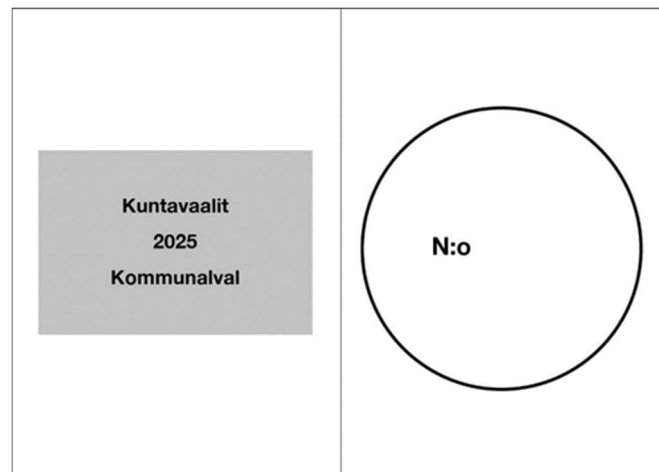
Vaaliluettelot ovat A3 -kokoisissa kansioissa, jolloin kansion kantta käytetään näkösuojana.

3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle

Tarkastettuaan vaaliluettelosta, että äänestäjä on äänioikeutettu ja merkinnyt äänestämisen, vaalilautakunnan jäsen ohjeistaa äänestäjälle **yhden äänestyslipun**. Äänestyslippu annetaan äänestäjälle avattuna niin, että äänestyslipussa oleva teksti on äänestäjän näkökulmasta oikeinpäin.

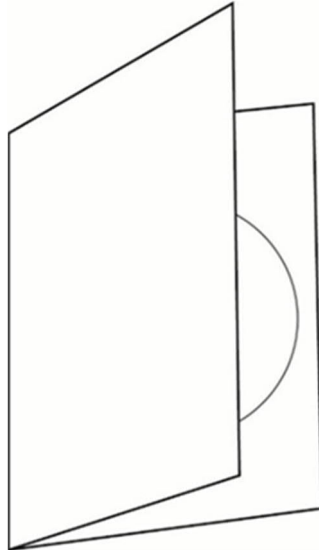
Vuoden 2025 kuntavaalien äänestyslippu on seuraavanlainen:

Äänestysliput takertuvat helposti toisiinsa. On hyvä varmistaa sormin tunnustelemalla, että äänestyslippuja on vain yksi kappale. Lisäksi on tarkistettava, että se on painoasultaan virheetön. Mikäli äänestyslippu on virheellinen, äänestäjälle annetaan uusi äänestyslippu. Virheellinen äänestyslippu on revittävä ja palautettava keskusvaalilautakunnalle muun tietosuojajätteen mukana. Painoasultaan virheellisestä tai muuten poikkeavasta äänestyslipusta on ilmoitettava viipymättä keskusvaalilautakunnalle, joka ilmoittaa asiasta edelleen oikeusministeriölle.

4. Äänestäminen

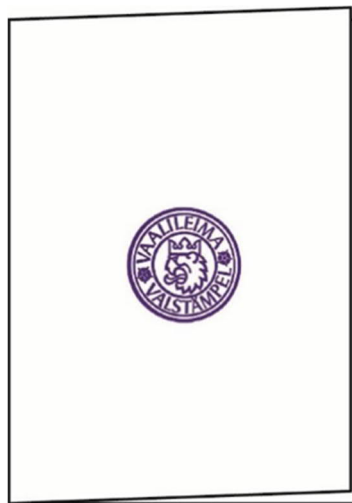
Äänestäjä merkitsee kopissa äänestyslippuun ehdokkaansa numeron ja palaa suljettu äänestyslippu mukanaan vaalilautakunnan luokse.

Mikäli äänestyslippu menee pilalle virheellisen merkinnän tai muun syyn vuoksi, äänestäjälle on hänen pyynnöstään annettava uusi äänestyslippu. Pilalle mennyt äänestyslippu on revittävä niin, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyslipun voi repiä äänestäjä itse tai vaalilautakunnan jäsen. **Äänestäjälle on ilmoitettava, että halutessaan hän saa itse repiä pilalle menneen äänestyslipun ja ottaa revityt palaset mukaansa.** Jos äänestäjä ei halua ottaa mukaansa revittyä lippua, lautakunnan tulee huolehtia palaset muun tietoturvajätteen mukana takaisin keskusvaalilautakunnalle.

5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna

Vaalilautakunnan jäsen leimaa äänestyslipun. Puheenjohtajan ei itse pidä huolehtia leimaamisesta, koska hänellä on vaalitoimituksen seuraamisessa riittävästi huolellisuutta vaativaa työtä. Onkin suositeltavaa, että puheenjohtaja vain valvoo äänestyksen yleistä kulkua.

Äänestyslippu on ehdottomasti leimattava. Leimaamaton äänestyslippu on mitätön.

Äänestyslippuun leimataan vain yksi leima. Leima painetaan **keskelle** suljettua äänestyslippua niin, että siitä jää **selvä jälki**. Huonoa leimausta ei saa korjata niin, että äänestyslippuun leimataan toinen leima. Jos leimajälki on liian huono, on äänestäjän revittävä äänestyslippu ja hänelle annetaan uusi äänestyslippu.

Leimaamisen jälkeen äänestäjää pyydetään pudottamaan äänestyslippu vaaliurnaan.

Puheenjohtajan ja leimaamisesta huolehtivan jäsenen on valvottava, että äänestäjä ei laita leimaamatonta äänestyslippua urnaan.

Käytännössä on havaittu hyväksi keinoksi se, että urnan päällä pidetään paperia tai pahvia, joka siirretään syrjään, kun äänestäjä laittaa äänestyslipun urnaan. Näin vältetään siltä, että äänestäjä vahingossa laittaisi leimaamattoman äänestyslipun urnaan.

Vaalimateriaalin mukana on laminoitu paperi ("Muistithan vaalileiman", "Kom du ihåg valstämpeln"), jota suositellaan käytettäväksi urnan päällä.

YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA

Äänestystoimitus voidaan yksinkertaistettuna kuvata seuraavasti:

ÄÄNESTÄJÄ	VAALILAUTAKUNTA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Äänestäjä ilmoittautuu vaalilautakunnalle ja selvittää henkilöllisyytensä. 2. Äänestäjä vastaanottaa äänestyslipun. 3. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun äänestyskopissa. 4. Äänestäjä ojentaa äänestyslipun leimattavaksi. 5. Äänestäjä pudottaa äänestyslipun vaaliurna. 6. Äänestäjä poistuu äänestyspaikalta.	<ol style="list-style-type: none"> A) Jäsen<ul style="list-style-type: none"> - etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen, - tarkastaa, että äänestäjä ei ole äänestänyt ennakkoon ja - tekee vaaliluetteloon merkinnän äänestämisestä. B) Jäsen antaa äänestäjälle äänestyslipun. C) Jäsen leimaa äänestyslipun ja pyytää äänestäjää pudottamaan äänestyslipun vaaliurna.

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Vaalipäivän äänestyksen tulee jatkaa yhtäjaksoisesti kello 20.00 saakka. Ennen kello 20.00 paikalle saapuneilla äänestäjillä on oikeus äänestää. Tasan kello 20.00 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julistaa vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi, kun kaikki ajoissa paikalle saapuneet äänioikeutetut ovat äänestäneet. Kellonaika, jolloin äänestys on julistettu päättyneeksi, merkitään vaalipöytäkirjan sivulle 3 (ks. liite 1).

Tämän jälkeen ryhdytään äänestyslippujen alustavaan ääntenlaskentaan.

ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA

Vaalilautakunnan on suoritettava äänestyslippujen järjestäminen ja laskeminen (alustava ääntenlaskenta) keskeytyksettä loppuun. Sitä ei voi välillä keskeyttää myöhäisen ajan eikä muunkaan syyn takia. Alustavaan ääntenlaskentaan osallistuvat kaikki vaalilautakuntaan valitut henkilöt sekä myös vaaliavustajat.

Vaalilautakunnan suorittaessa alustavaa ääntenlaskentaa äänestyspaikalle saavat tulla

- oikeusministeriön tai keskusvaalilautakunnan valtuuttamat vaalitarkkailijat, kuten kansainvälisen järjestön vaalitarkkailijat, sekä
- puolueiden ja valitsijayhdistysten vaaliasiamiehet tai heidän kyseistä vaalilautakuntaa varten erikseen kirjallisesti valtuuttamansa henkilöt.

Vaalitarkkailijat tai puolueiden ja valitsijayhdistysten vaaliasiamiehet taikka heidän valtuuttamansa henkilöt eivät saa osallistua alustavaan ääntenlaskentaan.

Edellä mainittujen henkilöiden nimet on merkittävä vaalipöytäkirjan 3. sivulle kohtaan *Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden nimet* (ks. liite 1). Valtuutetun henkilön valtakirjan on liitettävä vaalipöytäkirjaan.

Alustavan ääntenlaskennan tuloslomakkeet (*Tiedotus 1* ja *Tiedotus 2*) ja vaalipöytäkirjan liitelomake jaetaan vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille vaalimateriaalin luovutustilaisuudessa lauantaina 12.4.2025 Kallion virastotalolla.

Alustavassa ääntenlaskennassa on seuraavat vaiheet:

- Äänestäneiden lukumäärän ilmoittaminen.
- Äänestyslippujen ryhmittely ja laskenta.
- Ehdokaskohtaisen tuloksen ilmoittaminen keskusvaalilautakunnalle.
- Äänestyslippujen tarkastuslaskenta.

1. Äänestäneiden lukumäärän ilmoittaminen

Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan julistettua vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi vaalilautakunta toimii seuraavasti:

ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ ILMOITETAAN KESKUSVAALILAUTAKUNTAAN <u>PUHELIMITSE</u> NUMEROON		
09 310 13344		
Ajankohta:	Lomake:	Ilmoitettava tieto:
Viimeistään kello 20.15	<i>Tiedotus 1</i>	Äänestäneiden lukumäärä

Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö ilmoittaa vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärän puhelimitse viimeistään kello 20.15. Äänestäneiden lukumäärä merkitään *Tiedotus 1* -lomakkeelle.

Tärkeintä on ilmoittaa äänestäjien lukumäärä nopeasti. Äänestäjien lukumäärän selvittämiseen ei pidä käyttää liikaa aikaa.

Vaalilautakunnan tulee seurata äänestäjien lukumäärän kehittymistä jo ennen äänestystoimituksen päättymistä siten, että äänestäneiden lukumäärä voidaan todeta mahdollisimman pian vaalihuoneiston sulkemisen jälkeen. Vaalilautakunta voi esimerkiksi pitää äänestäneistä ns. tukkimiehen kirjanpitoa, seurata äänestyslippujen käyttöä (äänestysliput on pakattu 100 kappaleen nippuihin) tai laskea äänestäneiden lukumäärän vaaliluettelosta.

2. Äänestyslippujen laskenta

Kun äänestäneiden lukumäärä on ilmoitettu keskusvaalilautakuntaan, vaalilautakunnan kaikkien jäsenten on heti ryhdyttävä alustavaan ääntenlaskentaan. Myös vaaliavustajat osallistuvat ääntenlaskentaan.

Tämän vaiheen laskennassa on tärkeää, että alustava tieto vaalien tuloksesta saadaan nopeasti.

Alustava ääntenlaskenta etenee seuraavalla tavalla:

- Avataan vaaliurna ja otetaan äänestysliput urnasta.
- Ryhmitellään kunkin ehdokkaan hyväksi annetut äänestysliput omiksi ryhmikseen ja mitättömiksi ehdotettavat äänestysliput omaksi ryhmäkseen.

- Lasketaan kunkin ehdokkaan äänestyslippujen lukumäärä ja merkitään saadut lukumäärät *Tiedotus 2* -lomakkeelle ja vaalipöytäkirjan liitelomakkeelle.

Äänestyslippuja käsitellessään vaalilautakunta ei saa tehdä niiden sisä- eikä ulkopuolelle mitään merkintöjä, eikä myöskään leimata mahdollisesti leimaamattomia äänestyslippuja. Äänestyslippujen käsittely on myös järjestettävä siten, ettei kenellekään ole mahdollisuutta väärinkäyttöihin.

Suosittelava tapa on aluksi ryhmitellä äänestysliput sadoittain (2–99, 100–199, 200–299 jne.) omiin pinoihin ilman sen tarkempaa numerojärjestystä. Sen jälkeen pinot (2–99, 100–199, 200–299 jne.) ryhmitellään kymmenluvun mukaisiin pinoihin (2–9, 10–19, 20–29 jne.). Tämän jälkeen äänestysliput järjestetään ehdokaskohtaiseen numerojärjestykseen (2, 3, 4 jne.).

Ne äänestysliput, joista puuttuu leima tai jotka muutoin on katsottava mitättömiksi, erotetaan omaksi ryhmäksi ja niiden kokonaislukumäärä lasketaan.

Äänestyslipun mitättömyysperusteet ovat:

- Äänestyslippua ei ole leimattu.
- Äänestyslippuna on käytetty muuta kuin oikeusministeriön näihin vaaleihin painattamaa äänestyslippua.
- Äänestyslippu on tyhjä.
- Ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa.
- Äänestyslippuun on kirjoitettu äänestäjän nimi tai erityinen tuntomerkki taikka siihen on tehty muunlainen asiaton merkintä.

Asiattomana merkintänä ei pidetä äänestyslippuun tehtyä merkintää, joka ainoastaan selventää, ketä ehdokasta äänestäjä on tarkoittanut äänestää: esimerkiksi äänestyslipussa on ehdokkaan numeron lisäksi kyseisen ehdokkaan nimi.

Jos äänestyslippuja tarkastettaessa **ei ole täysin selvää**, voidaanko äänestyslippu lukea jonkin ehdokkaan hyväksi, se tulee sijoittaa mitättömiksi ehdotettavien äänestyslippujen ryhmään. Tämä mahdollistaa sen, että keskusvaalilautakunta saa käsiteltäväkseen ja ratkaistavakseen kaikki mitättömiksi ehdotetut tai muuten epäselvät äänestysliput. On hyvä muistaa, että vaalilautakunta suorittaa vain äänestyslippujen alustavan laskennan ja keskusvaalilautakunta tarkastuslaskennassa tekee lopulliset päätökset äänestyslippujen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Kun kaikki äänestysliput on järjestetty ehdokasnumeroittain numerojärjestykseen, lasketaan kunkin ehdokkaan äänestyslippujen lukumäärä. Samalla tarkistetaan, että ehdokkaan äänestyslipuissa on kyseisen ehdokkaan numero.

Ehdokkaiden saamat äänimäärät ja mitättömiksi ehdotettavien äänestyslippujen lukumäärä merkitään *Tiedotus 2* -lomakkeeseen ja vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen. Jos ehdokas ei ole saanut yhtään ääntä, tuloslomakkeissa oleva ehdokkaan sarake jätetään tyhjäksi: siihen ei merkitä viivaa (–) eikä nollaa (0).

***Tiedotus 2* -lomake ja vaalipöytäkirjan liitelomake on täytettävä huolellisesti ja selvällä käsialalla.**

3. Ehdokaskohtaisen tuloksen ilmoittaminen keskusvaalilautakunnalle

Kun ehdokkaiden saamat äänimäärät on laskettu ja ne on merkitty *Tiedotus 2* -lomakkeelle, vaalilautakunta toimii seuraavasti:

VAALILAUTAKUNTA VALITSEE KESKUUDESTAAN HENKILÖN, JOKA TOIMITTAA *TIEDOTUS 2* -LOMAKKEEN VÄLITTÖMÄSTI FINLANDIA-TALOLLE, KARAMZINIRANTA 4, ovi K1, 00100 HELSINKI.

Keskusvaalilautakunta korvaa kustannukset tuloslomakkeen kuljettamisesta. Tuloslomakkeen palauttaneen henkilön ei tarvitse palata takaisin äänestyspaikalle.

Tuloksen nopea toimittaminen keskusvaalilautakunnalle tallennettavaksi on erittäin tärkeää ja Helsingin tuloslaskennan kokonaisuuden kannalta keskeistä. Vaalitulos valmistuu Helsingin osalta vasta sen jälkeen, kun jokainen vaalilautakunta on toimittanut *Tiedotus 2* -lomakkeen.

Suuren ehdokasmäärän vuoksi tulosta ei voi ilmoittaa puhelimitse, koska se on hidasta ja kestää liian kauan.

4. Äänestyslippujen tarkastuslaskenta

Alustavan ääntenlaskennan ja *Tiedotus 2* -lomakkeen toimittamisen jälkeen lasketaan äänestyslippujen kokonaismäärä uudestaan. Lisäksi vaaliluettelosta lasketaan vaalipäivän äänestyksessä äänestäneiden kokonaislukumäärä. Sen jälkeen verrataan äänestyslippujen ja äänestäjien lukumääriä, joiden tulee olla samat. Jos luvut poikkeavat toisistaan, on äänestysliput ja vaaliluetteloon sekä mahdollisesti vaalipöytäkirjaan tehdyt merkinnät laskettava uudelleen, kunnes saadaan täysin luotettava selvitys vaaliurnassa olleiden äänestyslippujen lukumäärästä. Jos luvut edelleen poikkeavat toisistaan, erotuksen syy on tutkittava ja selitys on merkittävä vaalipöytäkirjaan.

Tarkastuslaskenta jatkuu siten, että lasketaan kunkin ehdokkaan äänestyslippujen lukumäärä ja tarkastetaan, että luvut ovat samat kuin vaalipöytäkirjan liitelomakkeessa. Jos luvuissa on poikkeamia, niistä ei enää ilmoiteta, vaan ne

merkitään selkeästi vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen. Poikkeamasta tehdään maininta vaalipöytäkirjaan.

Vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen merkitään myös hyväksytyjen ja mitättömiksi ehdotettujen äänestyslippujen lukumäärä sekä äänestyslippujen kokonaislukumäärä. Vaalipöytäkirjan liitelomake liitetään vaalipöytäkirjan liitteeksi.

VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN LOPETTAMINEN JA JÄLKITOIMENPITEET

Alustavan ääntenlaskennan jälkeen tehdään seuraavat jälkitoimenpiteet:

Äänestyslippujen paketoiminen

Hyväksyttäviksi ehdotetut äänestysliput laitetaan nippuihin ehdokkaan numeron osoittamassa järjestyksessä. Näiden päälle laitetaan mitättömiksi ehdotetut äänestysliput.

Äänestysliput laitetaan vaalimateriaalin mukana toimitettuun ruskeaan paperipussiin, joka suljetaan huolellisesti. Paperipussi sinetöidään punaisella sinetöintiteipillä niin, ettei sitä voi avata sinetöintiteippiä rikkomatta.

Sinetöimisen päivämäärä ja kellonaika on merkittävä vaalipöytäkirjan sivulle 3.

Lopuksi sinetöidyn paperipussin päälle merkitään äänestysalueen numero ja äänestyslippujen lukumäärä.

Vaalipöytäkirjan allekirjoittaminen

Vaalipöytäkirjanpitäjä allekirjoittaa vaalipöytäkirjan, pöytäkirja luetaan julki, tarkastetaan ja vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja yksi jäsen allekirjoittavat vaalipöytäkirjan.

Vaalipöytäkirjan paketoiminen

Täytetty ja allekirjoitettu vaalipöytäkirja ja vaalipöytäkirjan liitelomake suljetaan erilliseen kirjekuoreen, joka sinetöidään. Kuoreen kirjoitetaan *vaalipöytäkirja* ja *äänestysalueen numero*.

Äänestyslippujen, vaalipöytäkirjan ja vaalimateriaalin palauttaminen

Kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä (ei avustaja), joista toisen on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, yhdessä toimittavat Finlandia-talolle, Karamzininranta 4, ovi K1, 00100 Helsinki:

- Äänestysliput sinetöidyssä paperipussissa.
- Vaalipöytäkirjan ja vaalipöytäkirjan liitelomakkeen sisältävä kuori.
Vaalipöytäkirjaa ja vaalipöytäkirjan liitelomaketta ei saa paketoita äänestyslippuja sisältävään lähetykseen, vaan ne tuodaan erikseen suljetussa ja sinetöidyssä kirjekuoreessa.

- Vaaliluettelokansiot (2 kpl) ja vaalileimasimet (2 kpl) palautetaan erikseen. Niitä ei saa pakata muun vaalimateriaalin joukkoon.
- Muut vaalilautakunnalle jaetut tarvikkeet (muun muassa suurennuslasit, kynät ja muut toimistotarvikkeet) palautetaan muovipussiin pakattuina uudelleen käytettäväksi.
- Käyttämättömät äänestysliput ja vaalilautakunnalle annetut ilmoituskortit pakataan erikseen ja palautetaan muun vaalimateriaalin mukana.

Vaalilautakunta on vastuussa siitä, ettei äänestyspaikalle jää mitään vaaleihin liittyviä tarvikkeita (esimerkiksi vaalileimasimia) ja asiakirjoja (esimerkiksi äänestyslippuja ja vaaliluetteloita) ja äänestyspaikka jää siistiin kuntoon. Vaaleihin liittyvät kalusteet, kuten äänestyskopit, vaaliurna ja äänestyspaikkakyltit, jätetään äänestyspaikalle.

Vaaliurnan molemmat avaimet kiinnitetään narulla urnaan niin kuin ne olivat vaalitoimituksen alussa. Jos avaimet olivat erillisissä pusseissa, avaimet laitetaan takaisin näihin pusseihin ja jätetään vaaliurna.

Vaalimateriaalin voi palauttaa myös vaalilautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä.

Täytetty ja allekirjoitettu palkkionmaksulomake liitteineen palautetaan omassa kirjekurossaan Finlandia-talolle taloushallintopalvelun (Talpa) pisteeseen.

Ennen kuin palkkionmaksulomake otetaan vastaan, tarkistetaan että varmasti kaksi vaalilautakuntaan nimettyä henkilöä on palauttanut vaalimateriaalin.

Verokorttia ei tarvitse toimittaa, sillä taloushallintopalvelu saa verokorttiedot suoraan verottajalta. Palkkiosta suoritetaan ennakonpidätys 60 %:n mukaan, mikäli henkilöllä ei ole palkkaa koskevaa verokorttia.

LIITE 1: Vaalipöytäkirja

VAALIPÖYTÄKIRJA

1

VAALIT	Vaalien nimi	KUNTAVAALIT 2025
	Vaalipiiri	HELSINGIN VAALIPiiri
	Kunta tai kaupunki	HELSINKI
	Äänestysalueen tunnus ja mahdollinen nimi	90C

VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO	Puheenjohtaja	AATOS VAINIKAINEN
	Varapuheenjohtaja	MAIJA HULKKO
	Jäsenet	KATRI KUOPPALA
		VILHO VAIHE
		PAULI PELTONEN
	Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä	MAIRE MYRKÄNEN
		JORMA OTILA
		VILJA LENTONEN
		MINNA TAIPALE
		PEKKA PAALASMAA

VAALIAVUSTAJAT	Vaalilautakunnan nimeämät vaalivustajat	TAVNO HELENIUS
		HANNA MARTILA
	Äänestäjien omat vaalivustajat	OKK EK HOLMIN AVUSTAJANA
		TOIMI REETA EK HOLM

AVUSTAVA HENKILÖSTÖ	Avustava henkilöstö (Vaalil. 16.3 §)	

PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ	KATRI KUOPPALA	VILHO VAIHE
--------------------------	----------------	-------------

VAALIPÖYTÄKIRJA

3

ÄÄNIOIKEUTETTUJEN LUKUMÄÄRÄ	Vaaliluettelon mukaan äänestysalueella on äänioikeutettuja:	Miehiä 765	Naisia 739	Yhteensä 1504
ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ	Ennakkoon oli vaaliluettelon mukaan äänestänyt:	Miehiä 188	Naisia 219	Yhteensä 407
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN ALOITTAMINEN	Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9. Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja näytti läsnäolleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä, ja sulki uurnan. ☐ Vaalilautakunta käytti sähköistä vaaliluetteloa.			
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN PÄÄTTÄMINEN	Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi kello <u>20.05</u> Äänestysliput otettiin vaaliurnasta ja laskettiin niiden lukumäärä. Samoin laskettiin niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluettelon tai äänioikeusrekisteriin (sähköiseen vaaliluettelon) tehtyjen merkintöjen mukaan ovat käyttäneet äänioikeuttaan vaalipäivänä.			
VAALIPÄIVÄNÄ ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ	Vaalipäivän äänestyksessä oli äänestänyt vaaliluettelon mukaan (Ennakkoon äänestäneitä ei lueta mukaan)	Miehiä 346	Naisia 364	Yhteensä 710
ÄÄNESTYSLIPPUJEN LUKUMÄÄRÄ	Vaaliurnassa oli äänestyslippuja			Lukumäärä 710
ÄÄNESTYSLIPPUJEN TARKASTAMINEN JA JÄRJESTÄMINEN	Tarkastuksessa mitättömiksi katsotut äänestysliput erotettiin eri ryhmäksi. Niitä oli			Lukumäärä 12
	Hyväksytyt äänestysliput järjestettiin ryhmiksi ehdokkaittain. Kunkin ryhmän äänestysliput laskettiin ja lukumäärät merkittiin pöytäkirjaan liitetyle lomakkeelle.			Lukumäärä 698
	Hyväksytyjä äänestyslippuja oli			
	☐ Äänestyslippuja ei tarkastettu vaalilautakunnassa (VaaliL 82.2 §). Niiden lukumäärä merkittiin kuitenkin tähän pöytäkirjaan.			
	Äänestysliput pantiin päällykseen, joka suljettiin sinetöimällä.	Päivämäärä 13.4.2025	Kellonaika 22,15	
TULOSLASKENTA-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖ	☐ Vaalilautakunta tallensi äänät suoraan tuloslaskentajärjestelmään.			
SAAPUVILLA OLLEET	Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden vaaliasiamiesten ja vaalitarkkailijoiden nimet (VaaliL 184 §: valtakirjat liitteenä)			

VAALIPÖYTÄKIRJA

3

ÄÄNIOIKEUTETTUJEN LUKUMÄÄRÄ	Vaaliluettelon mukaan äänestysalueella on äänioikeutettuja:	Miehiä 765	Naisia 739	Yhteensä 1504
ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ	Ennakkoon oli vaaliluettelon mukaan äänestänyt:	Miehiä 188	Naisia 219	Yhteensä 407
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN ALOITTAMINEN	Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9. Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja näytti läsnäolleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä, ja sulki uurnan. ☐ Vaalilautakunta käytti sähköistä vaaliluetteloa.			
VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN PÄÄTTÄMINEN	Vaalilautakunnan ☒ puheenjohtaja ☐ varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi kello <u>20.05</u> Äänestysliput otettiin vaaliurnasta ja laskettiin niiden lukumäärä. Samoin laskettiin niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluettelon tai äänioikeusrekisteriin (sähköiseen vaaliluettelon) tehtyjen merkintöjen mukaan ovat käyttäneet äänioikeuttaan vaalipäivänä.			
VAALIPÄIVÄNÄ ÄÄNESTÄNEIDEN LUKUMÄÄRÄ	Vaalipäivän äänestyksessä oli äänestänyt vaaliluettelon mukaan (Ennakkoon äänestäneitä ei lueta mukaan)	Miehiä 346	Naisia 364	Yhteensä 710
ÄÄNESTYSLIPPUJEN LUKUMÄÄRÄ	Vaaliurnassa oli äänestyslippuja			Lukumäärä 710
ÄÄNESTYSLIPPUJEN TARKASTAMINEN JA JÄRJESTÄMINEN	Tarkastuksessa mitättömiksi katsotut äänestysliput erotettiin eri ryhmäksi. Niitä oli			Lukumäärä 12
	Hyväksytyt äänestysliput järjestettiin ryhmiksi ehdokkaittain. Kunkin ryhmän äänestysliput laskettiin ja lukumäärät merkittiin pöytäkirjaan liitetyle lomakkeelle.			Lukumäärä 698
	Hyväksytyjä äänestyslippuja oli			
	☐ Äänestyslippuja ei tarkastettu vaalilautakunnassa (VaaliL 82.2 §). Niiden lukumäärä merkittiin kuitenkin tähän pöytäkirjaan.			
Äänestysliput pantiin päällykseen, joka suljettiin sinetöimällä.	Päivämäärä 13.4.2025			Kellonaika 22,15
TULOSLASKENTA-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖ	☐ Vaalilautakunta tallensi äänät suoraan tuloslaskentajärjestelmään.			
SAAPUVILLA OLLEET	Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden vaaliasiameisten ja vaalitarkkailijoiden nimet (VaaliL 184 §: valtakirjat liitteenä)			

KÄYTTÄMÄTTÖMIEN ÄÄNESTYSLIPPUJEN HÄVITTÄMINEN	☐ Vaalilautakunta hävitti kaikki käyttämättömät äänestysliput. ☒ Vaalilautakunta palautti kaikki käyttämättömät äänestysliput keskusvaalilautakunnalle.	
HUOMAUTUKSIA VAALIPÄIVÄN ÄÄNESTYKSEN SÄÄNNÖLLISEEN KULKUUN VAIKUTTANEISTA SEIKOISTA SEKÄ VAALILAUTAKUNNAN MAHDOLLISET LISÄSELVITYKSET		
PÖYTÄKIRJANPITÄJÄN ALLEKIRJOITUS	 KATRI KUOPPALA Allekirjoitus ja nimeselvitys	 VILHO VAHLE Allekirjoitus ja nimeselvitys

LOPPUMERKINNÄT

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN	☒ Pöytäkirja on luettu julki ja tarkastettu.	
VAALILAUTAKUNNAN PUHEENJOHTAJAN TAI VARAPUHEENJOHTAJAN ALLEKIRJOITUS	 Allekirjoitus	ANTTI VAINIKAINEN Nimeselvitys
VAALILAUTAKUNNAN JÄSENIEN ALLEKIRJOITUS	 Allekirjoitus	PAULI PELTONEN Nimeselvitys
LIITTEET	1. Lomake, johon vaalien tulos on merkitty (laskentalomake 4)	

LIITE 2: Esimerkkikuva äänioikeusilmoituksesta

Lahettaja

Digi- ja väestötietovirasto
Lintulahdenkuja 2 D
00530 HELSINKI
FINLAND

puh. 0295 536 220

Vastaanottaja

Tavallinen
Tiina Marita
Pohjoinen Rautatiekatu 28 A
36 00160 HELSINKI
FINLAND

Kunta, jossa Sinulla on
äänioikeus

Helsinki

Äänestysalue sekä vaalipäivän äänestyspaikka

**5A Punavuori A
Punavuoren asukastalo
Betania Perämiehenkatu 13**

Vaalipäivän äänestysaika

13.4.2025 klo 9.00–20.00

Tieto äänioikeudestasi on saatu väestötietojärjestelmästä automaattisesti 21.2.2025. Päätös automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä äänioikeusrekisterin perustamisessa on luettavissa Digi- ja väestötietoviraston verkkosivulta osoitteesta dvi.fi/kayttoonottoasetukset.

Ilmoitus äänioikeudesta kuntavaaleissa

Sinulla on äänioikeus sunnuntaina 13.4.2025 Helsingin kaupungissa toimitettavissa kuntavaaleissa.

Voit äänestää **joko vaalipäivänä** tässä ilmoituksessa mainitussa äänestyspaikassa **tai ennakköäänestysaikana** missä tahansa yleisessä ennakköäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla taikka tietyin edellytyksin laitos- tai kotiaänestyksessä. Jos asut tai oleskelet ulkomailla ennakköäänestyksen ja vaalipäivän ajan, voit vaihtoehtoisesti äänestää kirjeitse ulkomailta. Tarkemmat äänestysohjeet löytyvät kääntöpuolelta.

Sinun on todistettava henkilöllisyytesi äänestäessäsi.

Ennakköäänestyksen ajanjakso.
Ennakköäänestyspaikka voi olla avoinna lyhyemmän ajan.

Suomessa 2. - 8.4.2025 ja
ulkomailla 2. - 5.4.2025

Yleiset ennakköäänestyspaikat aukioloaikoihin

www.vaalit.fi ja tämän ilmoituksen liite

Äänestäminen yleisessä äänestyspaikassa

Voit äänestää **joko vaalipäivänä** tässä ilmoituksessa mainitussa äänestyspaikassa **tai ennakköäänestysaikana** missä tahansa yleisessä ennakköäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Tämän ilmoituksen liitteenä on luettelo Helsingissä sijaitsevista yleisistä ennakköäänestyspaikoista. Kaikki yleiset ennakköäänestyspaikat kotimaassa ja ulkomailla saat selville osoitteesta **www.vaalit.fi** ja oikeusministeriön maksuttomasta vaalipalvelunumerosta **0800 9 4770**.

Ennakköäänestys laitoksessa ja kotiaänestys

Voit äänestää ennakköäänestyslaitoksessa, jos olet siellä hoidettavana, sinne otettuna tai suorittamassa varusmiespalvelusta. Laitosäänestyksen ajankohdasta tiedotetaan laitoksessa.

Jos kykyäsi liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, että et pääse äänestyspaikalle ilman kohtuuttomia vaikeuksia, voit tietyin edellytyksin äänestää ennakköäänestyspaikassa kotiaänestyksen oikeutetun henkilön kanssa samassa taloudessa asuva omaishoitaja voi tietyin edellytyksin äänestää samalla kertaa. **Kotiaänestykseen tulee ilmoittautua viimeistään tiistaina 1.4.2025 ennen kello 16 Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunnalle (yhteystiedot kääntöpuolella) puhelimitse tai kirjallisesti.** Tarkemmat ohjeet kotiaänestyksestä: **www.vaalit.fi/aanestaminen-kotona**.

Mitä on otettava mukaan äänestykseen?

Vaalilain (714/1998) mukaan äänestäjä on velvollinen esittämään vaalivirkailijalle selvityksen henkilöllisyydestään

(henkilökortti, passi, ajokortti tai muu vastaava kuvallinen asiakirja). Ota siis todistus henkilöllisyydestäsi mukaasi. Jos sinulla ei ole henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa, voit saada poliisilaitokselta maksuttoman, väliaikaisen henkilökortin äänestämistä varten. Sitä hakiessasi tarvitset passikuvan, joka ei ole kuutta kuukautta vanhempi. Jos äänestät ennakköäänestyslaitoksessa tai ulkomailla, on hyvä ottaa mukaan myös tämä äänioikeusilmoitus.

Ketä ehdokasta voi äänestää?

Kuntavaaleissa Sinun tulee äänestää Helsingin kaupungin ehdokaslistojen yhdistelmään otettua ehdokasta. Yhdistelmä on nähtävillä äänestyskopeissa. Jos äänestät ennakköäänestyspaikalla muualla kuin Helsingissä, huomioithan, että kuntien ennakköäänestyspaikan äänestyskopeissa on aina sen kunnan ehdokaslistojen yhdistelmä, jonka alueella ennakköäänestyspaikka sijaitsee ja että muiden kuntien ehdokastiedot ovat ennakköäänestyspaikalla muutoin nähtävillä. Kaikkien kuntien ehdokastiedot ovat nähtävissä myös osoitteesta **www.vaalit.fi**.

Kirjeäänestys ulkomailta

Voit äänestää kirjeitse ulkomailta, jos asut tai oleskelet ulkomailla koko ennakköäänestyksen ja vaalipäivän ajan eikä sinulla ole mahdollisuutta äänestää Suomessa tai ulkomailla olevassa yleisessä ennakköäänestyspaikassa. Kirjeäänestystä varten sinun tulee tilata kirjeäänestysasiakirjat **ulkomailla olevaan osoitteeseen** oikeusministeriön tilauspalvelusta. Tilaus tulee tehdä kirjallisesti ministeriön vahvistamalla lomakkeella. Tilauslomake ja tilausohjeet löytyvät sivustolta **www.vaalit.fi/kirjeaanestys**.

Lisätietoa äänestämisestä:

www.vaalit.fi

Tietoa myös muilla kielillä
Information also in other languages

0800 9 4770

Oikeusministeriön maksuton
vaalipalvelunumero

Kotikuntasi keskusvaalilautakunta

Yhteystiedot kääntöpuolella.

Digi- ja väestötietovirasto (äänioikeus)

Yhteystiedot tämän sivun yläalaidassa

LIITE 3: Vaaliluettelo

VAALILUETTELO - VALLÄNGD

Kunta 922 Vesilähti
Kommun 922 Vesilähti

Äänestysalue
Röstningsområde

001

Ääntenottoalue
Stämningens område

Kirkonkylä
Kirkekyli

J.V. 2025 V.V. 2025	K.V. 2025 K.V. 2025	Sukupuoli Kön	Henkilötunnus Personbeteckning	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamn	Asuinmaa Bostadstämnd	Kansallisuus Medborgarskap	Huonotulo Årsinkomst
		M		HAAPANEN JARHO ENSIO			
				HAAPASAARI SIRKKA HELENA			
				HAAPIO MIIRA LINDA JANINA			
		M		HAATAINEN ASHO TAPANI			
				HAHL RITVA ANNELI			
		M		HAIKKA JARI PETTERI			
		M		HAIKONEN EIHO JOHANNES			
				HAKALA HANNA MARIA			
		M		HAKALA MARKKU SEPPO SAKARI			
				HAKALA REBECCA NOREA			
		M		HAKALA REIJO JUHANI			
		M		HAKALA VEIKKO HANNES VIHTORI			
		M		HAKALA VILLE TAPIO			
		M		HAKANEN ANNA KATARIINA			
				HAKANEN LILIAN		440	
		M		HAKIO NATTI JOHANNES			
				HALESEVA ANNAKARI			
		M		HALKE EIHO OLAVI			
				HALKINEN-LEHTO KIRSI JOHANNA			
		M		HANAN ALREFAI ZEJU		752	
				HANARI EILA ORVOKKI			
				HANNILA EILA MARJATTA			
		M		HAPKE ARTTU EERIL JUHANI			
				HARAINEN TITTA ANIARA			
		M		HARJU HEIKKI JUHANI			
				HARJU KRISTIIINA HELENA			
				HARJULA SANNA JOHANNA			
		M		HARTIKAINEN ERIK			
				HARTIKAINEN SARA JANETTE			
		M		HARTIKKA AATE PENTTI			
		M		HARTTUNEN JUHANI VIJO JOHANNES			
		M		HATANPÄÄ OSKARI HENRIK			
				HATULA EIJA ANNUKKA			
		M		HAUTALA TAPIO ANTERO			
				HAUTAMÄKI KATI ANNELE		752	
		M		HAUTANEN TIMO ANTERO			
		M		HAUTANIEMI PENTTI OLAVI			
				HAVANKA SIIRI SANELMA			

Yhteensä/Tillsammans
joista miehiä/varav män

Vaalitulosjärjestelmä

Sivu
Sida

4/32

LIITE 4: Vaaliluettelon laskelmasivu

LASKELMA UTRÄKNING 922/001

KV-2025 KV-2025	Tilanne 1 Läge 1			Tilanne 2 Läge 2		
	09.04.2025 klo 18:00 09.04.2025 kl 18:00	09.04.2025 klo 18:00 09.04.2025 kl 18:00	09.04.2025 klo 18:00 09.04.2025 kl 18:00	11.04.2025 klo 19:00 11.04.2025 kl 19:00	11.04.2025 klo 19:00 11.04.2025 kl 19:00	11.04.2025 klo 19:00 11.04.2025 kl 19:00
	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt
Äänioikeutettuja						
Röstberättigade						
Suomen kansalaiset	746	725	1471			
Finnska medborgare						
Muut EU-kansalaiset	16	11	27			
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset	0	0	0			
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset	3	3	6			
Medborgare av andra länder						
Yhteensä	765	739	1504			
Totalt						
Ennakkoon ja kirjotettu äänestäneet						
Röstande på förhand och per brev						
Suomen kansalaiset	183	218	401			
Finnska medborgare						
Muut EU-kansalaiset	5	1	6			
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset	0	0	0			
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset	0	0	0			
Medborgare av andra länder						
Yhteensä	188	219	407			
Totalt						
Vaalipöytäni äänioikeutetut						
Röstberättigade på valdagen						
Suomen kansalaiset	563	507	1070			
Finnska medborgare						
Muut EU-kansalaiset	11	10	21			
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset	0	0	0			
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset	3	3	6			
Medborgare av andra länder						
Yhteensä	577	520	1097			
Totalt						
Vaalipöytäni äänestäneet						
Röstande på valdagen						
Suomen kansalaiset						
Finnska medborgare						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder						
Yhteensä						
Totalt						
Vaaloissa äänestäneet						
Röstande på valet						
Suomen kansalaiset						
Finnska medborgare						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder						
Yhteensä						
Totalt						